

**Strömstads kommuns
Styrdokument**

Riktlinjer för inköp och upphandling

Dokumenttyp: Riktlinjer
Beslutande organ: Kommunfullmäktige
Förvaltningsdel: Kommunledningsförvaltningen,
Administrativa avdelningen
Antagen: 2022-12-15
Ansvar: Ekonomiavdelningen

Riktlinjer för inköp och upphandling

Innehållsförteckning

Riktlinjer för inköp och upphandling	3
Inledning	3
Syfte.....	3
Samordning	4
Hållbar utveckling.....	4
Ekologisk hållbarhet	4
Ekonomisk hållbarhet.....	5
Social hållbarhet	5
Direktupphandling.....	5
Affärsetiskt förhållningssätt	6
Revidering.....	6

Riktlinjer för inköp och upphandling

Inledning

Dessa riktlinjer är ett komplement till kommunstyrelsens antagna Policy för inköp och upphandling samt Regler för inköp och direktupphandling.

Den svenska upphandlingslagstiftningen består av fyra lagar som styr olika delar av de offentliga inköpen: Lagen om offentlig upphandling (LOU), Lagen om upphandling av koncessioner (LUK), Lagen om upphandling inom försörjningssektorerna (LUF) och Lagen om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet (LUF5).

Upphandlingslagstiftningen vilar på EU:s grundprinciper om fri rörlighet för varor, tjänster, personer och kapital inom EU:s inre marknad. Följande grundprinciper gäller för all upphandling.

Principen om likabehandling innebär att alla leverantörer ska behandlas lika, det vill säga ges lika förutsättningar.

Principen om icke-diskriminering innebär att det inte är tillåtet att diskriminera en leverantör, främst på grund av nationalitet.

Principen om transparens innebär att hela processen kring en upphandling ska vara förutsebar och öppen.

Principen om ömsesidigt erkännande innebär att intyg och liknande som är utställda av behörig myndighet i ett annat land inom EU ska godtas.

Proportionalitetsprincipen innebär att krav i upphandlingar måste ha ett naturligt samband och stå i rimlig proportion till det som ska upphandlas.

Upphandlingslagstiftningen bygger på att alltid söka konkurrens för att tillvarata det offentligas medel på bästa möjliga sätt.

Alla som företräder kommunen i upphandlingssammanhang ska behandla leverantörer samt utforma kravställning så att dessa inte diskriminerar leverantörer, vara proportionerliga, ha en koppling till föremålet för kontraktet samt vara möjliga att kontrollera.

Kommunen är en juridisk person, även om den består av flera verksamheter med eget resultatansvar, och ses som en upphandlande myndighet. Vid beaktande av upphandling och inköp ska en helhetssyn råda där kommunens gemensamma bästa har företräde framför enskilda verksamheters intresse.

Syfte

Riktlinjerna ska vara ett stöd för den som genomför beställningar eller handlägger en upphandling. Vid inköp och upphandling ska beställaren ha kunskap om både Policy för inköp och upphandling, Regler för inköp och direktupphandling samt vara utsedda beställare inom sin verksamhet.

Samordning

Upphandlingsverksamheten inom kommunen ska, i möjligaste mån, samordnas inom kommunen och dess helägda bolag, inom samarbetsområdet för norra Bohusläns fem kommuner och/eller Uddevalla, Vänersborg samt Trollhättans kommun och med andra myndigheter där så är lämpligt. Detta i syfte för att uppnå bästa möjliga affärsvillkor och totalekonomi och att minimera de administrativa kostnaderna för upphandlingsverksamheten.

I de fall upphandling sker inom ramen för samverkansavtal med andra kommuner eller myndigheter ska anpassning av upphandlingen ske i enlighet med sådant avtal.

Hållbar utveckling

Strömstads kommun ska verka för hållbarhet där krav på ekologisk samt ekonomisk och social hållbarhet ska vara en naturlig del i all upphandlings- och inköpsverksamhet inom kommunen.

Upphandlingsmyndighetens hållbarhetskriterier¹ är ett viktigt stöd i detta arbete. I samtliga upphandlingar där tillämpliga kriterier finns upptagna ska krav med minst nivå Bas användas. Även nivåer, Avancerad och Spjutspets, bör användas när dessa är relevanta för att upphandlingen ska bidra till uppfyllelse av verksamhetens mål och inriktning.

Hållbar upphandling nås genom marknadsanalys och god dialog med intressenter i upphandlingsprocessens tidiga faser. En strävan mot effektivt nyttjande av resurser och cirkulära lösningar ska vara en naturlig del för verksamheterna i sitt arbete.

Kommunens upphandlingar ska, om möjligt, ge goda förutsättningar för lokala företag att lämna anbud.

Vid bedömning ska vägas bland annat branschförhållande, antalet möjliga leverantörer, kostnadskonsekvenser och att kraven inte försvårar samarbetet med övriga kommuner inom norra Bohuslän.

Ekologisk hållbarhet

Ekologisk hållbarhet handlar om att hushålla med mänskliga och materiella resurser på lång sikt vilket innebär att kommunen ska sträva mot en minskad användning av resurser i ett livscykelperspektiv. En bedömning ska genomföras gällande vilka specifika miljökrav som är relevanta att ställa utifrån upphandlingsobjektet.

Verksamheterna ska:

- vid upphandling i möjligast mån kräva tredjepartscertifierade hållbarhetsmärkningar i form av miljömärkta och/eller rättvisemärkta varor eller tjänster. Detta underlättar vid kravställning och uppföljning för våra verksamheter.
- vid upphandling undvika plast i förpackningar och engångsartiklar.
- vid upphandling premiera fossilfria transporter samt fordon och maskiner.
- vid beställning välja hållbarhetsmärkta varor och tjänster som kravställts och utvärderats utifrån ett hållbarhetsperspektiv, om det inte finns särskilda skäl för annat.

---

¹ Framtagna kriterier för inköp med fokus på miljömässig och social hållbarhet:
<https://www.upphandlingsmyndigheten.se/kriterier/>

Ekonomisk hållbarhet

Ekonomisk hållbarhet innebär att säkerställa att varje generation bär sina egna kostnader. Vi ska inte skjuta på kostnader på framtiden. Det innebär att använda, vårda och underhålla resurser för att skapa långsiktigt hållbara värden genom bättre utnyttjande, återanvändning och återvinning av såväl förnyelsebara resurser som icke förnyelsebara resurser.

Utgångspunkterna ska vara:

- effektiv användning av skattemedel
- god konkurrens eftersträvas ex genom att även små och medelstora företag ges möjlighet att konkurrera.
- behoven styr inköpen, inte önskemålen
- livscykeln identifieras för avtalet där möjlighet finns så att exempelvis en högre initial kostnad möjliggörs till förmån för lägre underhålls- och driftskostnader
- inköpsbeslut ryms inom tilldelad budget

Social hållbarhet

Social hållbarhet handlar om att bygga ett långsiktigt stabilt och dynamiskt samhälle där grundläggande mänskliga behov uppfylls. Vid upphandling ska våra inköp, liksom våra leverantörer och deras produktionskedjor främja social hållbarhet. Viktiga utgångspunkter är anständiga arbetsvillkor i aktuell bransch samt jämställdhet och jämlikhet.

Krav ska ställas på arbetsrättsliga villkor vid upphandling av varor och tjänster, om det finns risk för att dessa annars är oskäligen. Om arbetet utförs i Sverige gäller kraven lön, semester och arbetstid liknande ett centralt kollektivavtal. Om arbetet utförs i andra länder, där svensk rätt inte tillämpas, ska de arbetsrättsliga villkoren fastställas i enlighet med ILO:s² kärnkonventioner och FN:s barnkonvention³.

Vid upphandling bör även övervägas att genomföra så kallad reserverad upphandling i enlighet med upphandlingslagstiftningen, där vissa leverantörer som annars skulle ha svårt att konkurrera om kontrakt ges en positiv särbehandling. Syftet är att stödja integration av personer med funktionsnedsättning eller personer som har svårt att komma in på arbetsmarknaden.

Direktupphandling

Det är i regel om avtal saknas som direktupphandling kan ske samt om värdet är inom direktupphandlingsgränsen. Vid direktupphandling gäller de grundläggande principerna för upphandling samt att konkurrens alltid skall sökas.

Värdet av en upphandling beräknas till det totala belopp som ska betalas för de varor och tjänster som ingår i upphandlingen. Värdet av eventuella optioner och förlängningsklausuler ska beaktas som att de utnyttjas.

Bedömning till möjlig samordnad upphandling ska, i möjligaste mån, även ske vid direktupphandling.

Kommunen ska utarbeta regler för inköp och direktupphandling utifrån antagen policy.

---

² Internationella arbetsorganisationen (ILO) är FN:s fackorgan för sysselsättnings- och arbetslivsfrågor. ILO har som grundläggande mål att bekämpa fattigdom och befrämja social rättvisa.

³ FN:s barnkonvention, artikel 32, ska barn ha skydd mot ekonomiskt utnyttjande och mot att utföra arbete som kan vara skadligt eller hindra barnets utbildning eller äventyra barnets hälsa eller fysiska, psykiska, andliga, moraliska eller sociala utveckling.

Affärsetiskt förhållningsätt

Strömstads kommun ska uppfattas som en bra och attraktiv affärspartner av leverantörsmarknaden. Upphandlingsarbetet ska värna om en sund konkurrens, iaktta saklighet och opartiskhet samt bidra till att målet om förbättrat näringslivsklimat kan uppnås. Detta innebär att tjänstepersoner och förtroendevalda ska handla på ett sådant sätt att de inte kan misstänkas för att påverkas av ovidkommande hänsyn eller intressen i sitt utförande av uppdrag.

Revidering

Dessa riktlinjer för inköp och upphandling ska utvärderas och revideras vid behov. Kommunstyrelsen ansvarar för att denna utvärdering sker.